

Лекція №1 «Муніципальне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна»

ПЛАН:

1. Поняття, предмет та метод муніципального права як галузі права.
2. Система муніципального права. Муніципально-правові норми та муніципально-правові інститути. Класифікація муніципально-правових норм.
3. Функції муніципального права.
4. Джерела муніципального права: поняття, види та класифікація.
5. Муніципально-правові відносини.
6. Муніципально-правова відповідальність.
7. Муніципальне право як наука. Предмет, система, джерела. Функції та методологія науки муніципального права.
8. Муніципальне право як навчальна дисципліна: поняття, система.

Нормативно-правові акти

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р.
2. Про місцеві державні адміністрації : Закон України № 586-XIV від 09.04. 1999 р.
3. Про органи самоорганізації населення : Закон України № 2625-III від 11.07.2001 р.
4. Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України : Закон України № 3285-IX від 28.07.2023 р.
5. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України № 2493-III від 07.06.2001 р.
6. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України № 3077-IX від 02.05.2023 р.
7. Про співробітництво територіальних громад : Закон України № 1508-VII від 17.06.2014 р.
8. Про статус депутатів місцевих рад : Закон України № 93-IV від 11.07.2002 р.
9. Про утворення та ліквідацію районів : Постанова Верховної Ради України № 807-IX від 17.07.2020 р.

Влада

**здійснюється народом публічно і
поділяється на**

**1. публічну
державну**

**2. публічну
самоврядн
у**

Муниципій

(лат. *municipium*, від *munia* – «обов'язки» і *capio* – «приймаю»)

позначав спільноти, які постачали Рим військами в обмін на власне включення до складу Римської держави (що надавало римське громадянство жителям), при цьому зберігаючи власні органи місцевого управління.

Муниципальний - пов'язаний з місцевим самоврядуванням

Муніципальне право

За суттю

є виразником волі й інтересів територіальних громад, усього народу та держави, оскільки муніципальні норми встановлюють або санкціонують як суб'єкти місцевого самоврядування (територіальні громади), так і народ й держава, приймаючи Конституцію та закони, якими визнається і гарантується місцеве самоврядування

За змістом

виступає регулятором суспільних відносин у сфері місцевого самоврядування, тобто відносин, пов'язаних з виникненням і існуванням місцевого самоврядування в межах певних адміністративно-територіальних одиниць, оскільки воно має у своїй основі природний, громадський характер, а також з його організацією і здійсненням

За формою

галузь права, джерелами якого є акти як локальних (статути територіальних громад, регламенти рад тощо), так і загальних, загальнонаціональних (Конституції, законів, підзаконних актів) норм права

Муніципальне право в системі права

Належить до публічної галузі права

оскільки воно стосується головним чином самостійного виду публічної влади – муніципальної влади, яка належить територіальним громадам і здійснюється ними безпосередньо або через утворювані ними органи, а також регулює відносини, пов'язані із реалізацією та захистом прав людини і громадянина у сфері місцевого самоврядування – муніципальних прав людини

Муніципальне право

це самостійна галузь національної системи права, яка становить собою сукупність правових норм, що регулюють суспільні відносини, які складаються в процесі визнання, становлення, організації та здійснення муніципальної влади, реалізації та захисту муніципальних прав особистості, виражають публічні та приватні, соціально-економічні та політичні цінності муніципальної демократії

Предмет муніципального права

це суспільні відносини, які виникають в процесі визнання, становлення, організації та здійснення муніципальної влади (вирішення територіальними громадами, органами та посадовими особами публічної влади питань місцевого значення), а також реалізації та захисту муніципальних прав людини

Метод муніципального права

це сукупність імперативних, диспозитивних, рекомендаційних способів (засобів) впливу на суспільні відносин, які складаються в процесі організації та функціонування місцевого самоврядування, а також реалізації форм безпосередньої демократії щодо вирішення питань місцевого значення

Назва

Форма

імперативний

владні розпорядження

ДИСПОЗИТИВНИЙ

права громадян

рекомендаційний

рекомендації, поради

декларативний

проголошення

Муніципально-правова норма

це встановлений народом, державою (в тому числі шляхом ратифікації), територіальною громадою або органами місцевого самоврядування загальнообов'язковий припис, що містить правило поведінки суб'єктів суспільних відносин у сфері місцевого самоврядування, розраховане на багаторазове застосування, забезпечене організаційно, матеріально-фінансово, а в разі необхідності іншими засобами, у тому числі примусу публічної влади

За юридичною силою джерела поділяються

Конституція України

Закони

Міжнародні договори

Акти всеукраїнського
(Місцевого)
референдуму

Підзаконні нормативно-
правові акти

конституційні

органічні

звичайні

надзвичайні

Акти КМУ, Акти ВРУ, Акти
Президента, Акти органів
місцевого
самоврядування

Система муніципального права

Муніципально-правова норма – це встановлений народом, державою, територіальною громадою або органом місцевого самоврядування загальнообов'язковий припис, що містить правила поведінки суб'єктів суспільних відносин в сфері місцевого самоврядування; забезпечується за допомогою внутрішнього переконання або легального примусу.

Класифікація муніципально- правових норм

1. конституційні
норми

За
юридичною
силою

4. норми суб'єктів
місцевого
самоврядування

2. законодавчі
норми

3. норми
підзаконних
актів

**За змістом волі, що
виражається в
муніципально-
правових нормах**

УПОВНОВАЖУЮЧІ

ДОЗВІЛЬНІ

зобов'язуючі

забороняючі

За характером здійснюваних функцій:

правотворчі

установчі

регулятивні

охоронні

За характером відносин:

матеріальні

процесуальні
(процедурно-
процесуальні)

*За простором і
територією дії:*

загальнонаціональні

локальні

*За часом
дії:*

постійні

тимчасові

Види інститутів муніципального права:

- ❑ місцевих виборів і референдумів;
- ❑ територіальних громад;
- ❑ представницьких органів місцевого самоврядування;
- ❑ депутатів місцевих рад;
- ❑ виконавчих органів сільських, селищних, місцевих рад;
- ❑ сільських, селищних, місцевих голів;
- ❑ муніципальних службовців;
- ❑ асоціацій органів місцевого самоврядування;
- ❑ комунальної власності;
- ❑ місцевого бюджету і місцевих фінансів;
- ❑ інститут юридичної відповідальності органів і посадових осіб системи місцевого самоврядування;
- ❑ гарантій місцевого самоврядування;
- ❑ органів самоорганізації населення, інші.

Муніципальне право як наука

Наука муніципального права України – це система наукових ідей, теорій, концепцій, знань, що розкривають закономірності визнання, становлення та розвитку муніципальної влади та муніципальних прав особистості.

Функції муніципального права як науки

політична

евристично
-
прогностич
на

інтегративна
(системотво
рча)

прикладна
(практична)

ідеологічна

комунікативна

